

Torsdagen den
17 februari 1983

*Utökning av antalet
suppleanter i fi-
nansutskottet*

*Meddelande om
fyllnadsval*

*Om serviceavtal
mellan affärsdri-
vande verk och
speciella företag*

1982/83:84

Torsdagen den 17 februari

Kl. 14.00

1 § Justerades protokollet för den 9 innevarande månad.

2 § Utökning av antalet suppleanter i finansutskottet

Anf. 1 TALMANNEN:

Enligt till kammaren inkommet protokollsutdrag har valberedningen föreslagit att antalet suppleanter i finansutskottet, som f. n. är 17, skall utökas till 18.

Kammaren biföll denna hemställan.

3 § Meddelande om fyllnadsval

Anf. 2 TALMANNEN:

Jag får meddela att fyllnadsval till finansutskottet kommer att ske vid morgondagens sammanträde.

4 § Svar på fråga 1982/83:251 om serviceavtal mellan affärsdrivande verk och speciella företag

Anf. 3 Kommunikationsminister CURT BOSTRÖM:

Herr talman! Per-Olof Strindberg har frågat mig om jag vill medverka till att statliga affärsdrivande verk inte träffar avtal som innebär att verkets anställda skall hänvisa kunder som är i behov av viss service till speciellt företag i branschen.

Jag är inte beredd att medverka till att verken hindras att träffa affärsmässigt motiverade avtal.

Torsdagen den
17 februari 1983

*Om serviceavtal
mellan affärsdri-
vande verk och
speciella företag*

Anf. 4 PER-OLOF STRINDBERG (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka kommunikationsministern för svaret på min fråga. Det är ett rakt svar, och det ligger i frågeinstitutets natur att det så skall vara. Men det är ett föga tillfredsställande, ja, nästan förbluffande svar.

Bakgrunden till min fråga var postverkets skrivelse till de lokala postkontoren angående avtal mellan PKbanken och Fonus, ett avtal som enligt cirkuläret också skulle gälla postverket. Många har uttryckt sin stora förvåning över att postverket skulle engagera sig i en serviceverksamhet till förmån för ett visst företag – en av fackföreningsrörelsen och Domus ägd begravningsförening. Det är inte nog med att postens anställda vid förfrågan om familjerättslig service skall rekommendera kunden att hänvända sig till Fonus. Postfunktionären får i cirkuläret också följande uppmaning:

”Föreslå då också att du får ringa Fonuskontoret för kundens räkning och avtala ett besök.

När Fonus har hjälpt till med en bouppteckning, hänvisas kunden tillbaka till Posten eller PKbankskontoret när det blir fråga om uttag respektive övertagande/överlåtelse av konto. Detta är mycket viktigt eftersom det ökar förutsättningarna för att dödsboets behållning flyttas över till eller stannar kvar som sparande i PKbanken” – alternativt då postverket.

I motsats till kommunikationsministern tycker jag att detta är ett häpnadsväckande ingrepp. Det är inte bara riktat mot andra företag som sysslar med begravningsverksamhet, utan det riktar sig också mot advokater, juridiska byråer, bankväsendet i övrigt, osv. Det kan icke vara förenligt med postverkets verksamhet.

Det finns faktiskt anledning att ställa sig frågan: Vart är vi egentligen på väg? På ledarsidan i en dagstidning står det i dag: 318 dagar kvar till 1984. Det är inte kalenderåret 1984 som avses, utan en vision av hur det kommer att se ut i vårt samhälle 1984. Redan nu har vi kollektivanslutning till det socialdemokratiska partiet, och man skall via facket teckna hemförsäkring i Folksam. Nu skall man också av posten hänvisas till den fackligt dominerade begravningsföreningen Fonus. Detta är en mycket skrämmande utveckling.

I går fanns det en insändare i en av våra tidningar där man undrade: ”Ska posten ta över?” Insändaren fortsatte: ”Nyligen hörde jag på Morgonekot någon i postverkets ledning uttala sig om att posten vill ta sig an allt fler uppgifter som nu sköts av andra serviceföretag.

Det gjorde mig verkligen förvånad.

Vore det inte bättre att man försökte ge den service man borde då det gäller att befordra försändelser?”

Det finns, herr talman, ett gammalt talesätt som säger att man skall begrava någonting i tysthet. Det svar som kommunikationsministern i dag har gett här i kammaren skall icke begravas i tysthet – tvärtom. Det visar hur skrämmande det är att vi på nytt har fått socialdemokratiska statsråd.

Anf. 5 Kommunikationsminister CURT BOSTRÖM:

Herr talman! Jag vill inte gå in på det här speciella fallet, eftersom det ligger inom postverkets ansvarsområde. Men rent allmänt vill jag säga att affärsmässiga överenskommelser av detta slag naturligtvis skall vara träffade enligt god affärssed och inte vara uttryck för någon mannamän. Det är inte ovanligt med överenskommelser mellan affärsverk och vissa företag. Det måste ju, P.-O. Strindberg, vara rimligt att posten och andra affärsverk får sluta avtal med vissa företag om marknadsföring, om det är till gagn för verkets ekonomi.

I det sammanhanget kan det inte vara tvunget att behandla alla lika. Verken kan rimligen inte t. ex. tvingas att låta ett avtal som träffas med ett företag gälla för alla. Låt mig också erinra om att exempelvis SJ:s resebyrå inte behandlar alla researrangörer lika, utan man rekommenderar i första hand vissa som man samarbetar med. I och med 1963 års trafikpolitiska beslut tog riksdagen bort SJ:s plikt att behandla alla kunder lika. Man ansåg helt enkelt att konkurrensbegränsningslagen skulle räcka till.

Anf. 6 PER-OLOF STRINDBERG (m):

Herr talman! Även om kommunikationsministern nu inte vill gå in på det enskilda fallet gäller det här faktiskt principen. Jag menar att man bryter mot en enligt mitt förmenande viktig princip, om statlig verksamhet skall gå in och styra kunderna i t. ex. postverket över till vissa företag. Att åberopa redan felaktiga, tillämpade bestämmelser inom SJ är inget försvar för att postverket nu också går in och driver en felaktig konkurrensinriktning. Jag reagerar bestämt mot det utifrån de värderingar som jag representerar.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på fråga 1982/83:255 om underhållet av långtidsparkeringar och naturrastplatser vid vissa vägar

Anf. 7 Kommunikationsminister CURT BOSTRÖM:

Herr talman! Paul Lestander har ställt följande två frågor till mig:

1. Kommer kommunikationsministern att tillse att naturrastplatser och långtidsparkeringar vid Silvervägen och Kiruna-Narviksvägen med tillämpning av 2 § i väglagen intas för allmänt underhåll?

2. Om en sådan lösning inte kan påräknas, är kommunikationsministern beredd att vidta andra åtgärder som tillfredsställer anspråken att staten tar över kostnaderna för skötsel och underhåll av dessa vägområden?

Paul Lestanders första fråga kan jag besvara med ett klart nej. Väglagen ger inte utrymme att betrakta nämnda anläggningar som väganordning. Vägverket kan därför inte åläggas att svara för drift och underhåll av anläggningarna. Däremot är det möjligt för vägverket att mot ersättning sköta anläggningarna åt kommuner eller enskilda.

På Paul Lestanders andra fråga kan jag inte svara lika klart. Regeringen

Nr 84

Torsdagen den
17 februari 1983

*Om underhållet
av långtidsparker-
ingar och natur-
rastplatser vid
vissa vägar*

Torsdagen den
17 februari 1983

*Om underhållet
av långtidsparker-
ingar och natur-
rastplatser vid
vissa vägar*

har fått en framställning från länsstyrelsen i Norrbottens län angående skötseln av nämnda långtidsparkeringar och naturrastplatser. Frågan om hur huvudmannaskapet för dessa och andra liknande anläggningar i landet skall utformas bereds f. n. inom regeringskansliet. Det är därför inte möjligt för mig att nu svara Paul Lestander om staten kan ta på sig dessa kostnader.

Anf. 8 PAUL LESTANDER (vpk):

Herr talman! Jag får tacka kommunikationsministern för svaret.

Problemet med kommunalt engagemang i trafikanordningar som främst betjänar det rörliga friluftslivet har tagits upp tidigare. Svenska kommunförbundets länsavdelningar i Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland har reagerat mot detta.

Länsstyrelsen i Norrbottens län skriver i en framställning till kommunikationsdepartementet den 18 december 1981 bl. a. följande:

”Norrbottens läns fjällbygder är till skillnad från de andra norrlandslänens fjällområden mycket glest befolkade. Bebyggelsen har generellt sett inte alls nått in i fjälldalarna annat än som enstaka bosättningar med mycket stora avstånd inbördes. Marken är så gott som helt i statens ägo. Enskilt ägd mark förekommer endast i enstaka fall. Med denna bakgrund, vägnas passage genom högfjällspräglade primära rekreationsområden och nödvändigheten av att vårda naturen i dessa områden är det inte rimligt att två fjällkommuner skall ta det ekonomiska ansvaret för de kostnader som till stor del kommer att förorsakas av en nationell och internationell turism. För Arjeplogs del skulle det t ex innebära att det ekonomiska ansvaret skulle läggas på en mycket liten kommun, med bara 4 000 invånare.”

Kommunikationsministerns svar ger inte något besked om vad som är att vänta. Jag kan därför inte ge uttryck för vare sig glädje, vrede eller besvikelse över innehållet.

Anf. 9 Kommunikationsminister CURT BOSTRÖM:

Herr talman! Paul Lestander måste vara på det klara med att länsstyrelsens skrivelse från december 1981 som han åberopar är just den skrivelse som vi nu har under beredning på kommunikationsdepartementet. Vårt syfte är att så snart som möjligt komma fram till någon form av ställningstagande i den här frågan.

Men Paul Lestander måste också ha klart för sig att detta är en fråga som inte gäller bara den s. k. Silvervägen eller vägen Kiruna-Narvik, utan också andra mellanriksvägförbindelser har turistanläggningar av samma omfattning som dem som finns utefter de här vägsträckorna. Det gör att man vid prövning av ärendet måste ta hänsyn till hur den totala situationen är när det gäller de s. k. mellanriksvägförbindelserna.

Anf. 10 PAUL LESTANDER (vpk):

Herr talman! Jag tog upp frågan här i riksdagen redan 1980. Dåvarande kommunikationsministern Ulf Adelsohn lovade, eller ställde i varje fall i utsikt, att det skulle bli ett regeringsingripande. Jag är belåten med att Curt

Boström redan har ärendet under behandling i den mer vidsträckta mening som han nu har utvecklat, eftersom det var just i en sådan vidsträckt mening jag ville få frågan behandlad 1980. Men jag är naturligtvis belåten med detta endast om det leder till resultatet att staten tar över underhållet av de vägar och rastplatser det är fråga om. Jag kommer att gratulera Curt Boström, om han verkligen lyckas genomföra detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

Nr 84

Torsdagen den
17 februari 1983

*Om upprustning
av järnvägslinjen
Karlskrona-Kristianstad*

6 § Svar på fråga 1982/83:267 om upprustning av järnvägslinjen Karlskrona-Kristianstad

Anf. 11 Kommunikationsminister CURT BOSTRÖM:

Herr talman! Yvonne Sandberg-Fries har frågat mig hur jag bedömer möjligheterna till att ytterligare medel anslås för en upprustning och elektrifiering av järnvägslinjen Karlskrona-Kristianstad.

Under senare år har förhållandevis stora belopp satsats på upprustning av den nämnda järnvägslinjen. Totalt rör det sig om ca 15 milj. kr. De här insatserna, i första hand i form av linjeomläggningar, har betydelse inte bara för sysselsättningen i länet utan också därför att restiderna på banan kan förkortas.

Frågan om elektrifiering av banan har diskuterats i Blekinge under lång tid. En sådan åtgärd är emellertid inte företagsekonomiskt motiverad. De samhällsekonomiska bedömningar som gjorts inom kommunikationsdepartementet visar också att en elektrifiering inte heller från denna utgångspunkt är motiverad. De fördelar som kan vinnas står helt enkelt inte i proportion till investeringsutgiften, totalt ca 100 milj. kr.

Det är SJ:s sak att, med hänsyn till de allmänna riktlinjer för investeringsplaneringen inom SJ som lagts fast av statsmakterna, prioritera sina investeringar inom de ramar som årligen ställs till verkets förfogande. Under nästa budgetår fortsätter arbetena mellan Karlskrona och Kristianstad med en resursinsats på ytterligare 6 milj. kr. SJ har emellertid också krav på sig att ha en hög beredskap för att snabbt kunna sätta i gång arbeten av sysselsättningsskäl, vilket kan få betydelse för järnvägsinvesteringarna i speciellt utsatta regioner.

Anf. 12 YVONNE SANDBERG-FRIES (s):

Herr talman! Jag ber att få tacka kommunikationsministern för svaret. I min fråga erinrade jag om att folkmängden i Blekinge sedan 1975 har minskat med nära 3 300 personer eller med 2 %. Blekinge har därmed haft den största relativa befolkningsminskningen av samtliga län.

Den här utvecklingen har naturligtvis sin grund i det utomordentligt besvärliga sysselsättningsläge som vi under en längre tid har haft i vårt län. Som exempel kan nämnas att vid månadsskiftet december-januari närmare 12 % av arbetskraften i länet var öppet arbetslös eller sysselsatt i

*Om upprustning
av järnvägslinjen
Karlskrona–Kris-
tianstad*

arbetsmarknadsåtgärder. En fortsatt upprustning och elektrifiering av järnvägslinjen Karlskrona–Kristianstad är därför ett mycket angeläget projekt, som skulle kunna bidra till att lindra de svåra sysselsättningsproblemen. Att järnvägslinjen behöver rustas upp är ställt utom allt tvivel. Den vagnpark som används på sträckan är dessutom mycket nedsliten och behöver bytas ut.

Järnvägslinjen Karlskrona–Kristianstad ingår i riksnätet. Den skall således vara kvar, och den skall därför ges en standard som är likvärdig med den övriga delen av nätet.

Ett annat mycket viktigt argument gäller de framtida möjligheterna för vårt län. Järnvägslinjen är en pulsåder för hela Blekinge och för vårt näringsliv. Den sammanbinder oss med den viktiga Malmöregionen och med kontinenten. En upprustning och elektrifiering av bandelen är därför av grundläggande betydelse för hur vi skall lyckas i våra ansträngningar att utveckla näringslivet och skapa arbete för människorna i vår region på litet längre sikt.

Jag vill också erinra om, även om jag förstår att kommunikationsministern är väl medveten om det, att riksdagen tidigare uttalat att satsningar på denna bandel bör ske, om sysselsättningssituationen i området kräver att särskilda insatser måste göras. En sämre situation än den vi i dag har i Blekinge kan rimligtvis inte krävas för att det villkoret skall vara uppfyllt. Vi behöver massiva åtgärder för att komma till rätta med problemen i vårt län. En satsning på järnvägen är ett utmärkt projekt, som både ger arbete på kort sikt och förbättrar våra möjligheter på litet längre sikt.

Det vore mot denna bakgrund mycket glädjande och värdefullt om kommunikationsministern i dag ville deklarerat att han för sin del är beredd att se till att SJ nu verkligen projekterar arbetet på den här bandelen, så att det snabbt kan komma i gång om ytterligare medel erhålls, och att han också är beredd att verka för att arbetsmarknadspolitiska medel avsätts för detta projekt.

Anf. 13 Kommunikationsminister CURT BOSTRÖM:

Herr talman! Låt mig först få säga att jag är medveten om den svåra arbetsmarknadssituationen i Blekinge. Situationen har snabbt förändrats, och jag har en känsla av att vi ännu inte sett slutet på den negativa utvecklingen när det gäller sysselsättningen i Blekinge. Det innebär att vi självfallet, som Yvonne Sandberg-Fries också påpekar, måste hjälpas åt med att ha en beredskap, så att man – när sysselsättningspengar tillskjuts – har objekt för att snabbt kunna möta en ytterligare nedgång i sysselsättningen.

Jag skulle gärna vilja ge det rådet, om det tillåts mig, att man från regionens sida sett kan nå den största framgången genom att prioritera åtgärder av mindre omfattning, om man lyckas få mer AMS-pengar. Jag tror att det skulle finnas en möjlighet för SJ att dela upp den här bandelen i mindre projekt. Då skulle man hinna med projekteringsarbetet, och kunna ha den höga beredskap som Yvonne Sandberg-Fries talade om. Det skulle

också ge möjlighet till en snabb byggstart, om arbetsmarknadsläget kräver särskilda insatser. Jag är övertygad om att sådana kommer att krävas i just Blekinge.

Nr 84

Torsdagen den
17 februari 1983

Anf. 14 YVONNE SANDBERG-FRIES (s):

Herr talman! Jag uppfattar kommunikationsministerns senare inlägg så, att han är väl medveten om de problem som vi brottas med i Blekinge och att han också kommer att medverka i de här ansträngningarna för att förbättra denna bandel av järnvägen. Därmed tror jag att vi kan se framtiden an med en viss tillförsikt när det gäller just denna fråga.

Jag tackar än en gång för svaret.

Överläggningen var härmed avslutad.

*Om bekämp-
ningen av lövsly*

7 § Svar på fråga 1982/83:226 om bekämpningen av lövsly

Anf. 15 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Jan Fransson har frågat mig om jag redan inför årets besprutningssäsong avser att aktualisera en ändring av den nuvarande lagen om spridning av bekämpningsmedel över skogsmark innebärande förbud mot metoder där enskilda trädstammar behandlas med bekämpningsmedel.

Den nuvarande lagen, som reglerar spridningen av lövbekämpningsmedel över skogsmark, tillåter s. k. fickning och andra selektiva bekämpningsmetoder. Med hänsyn främst till arbetarskyddsskäl anser jag detta vara otillfredsställande. Jag förbereder därför en proposition med förslag om sådana ändringar i lagen att fickning och andra selektiva bekämpningsmetoder också omfattas av det generella förbudet.

Anf. 16 JAN FRANSSON (s):

Herr talman! Jag tackar jordbruksministern för svaret på min fråga.

En lagändring som innebär att även fickning och andra selektiva bekämpningsmetoder kommer att omfattas av det generella förbudet förbereds nu, säger jordbruksministern. Det är ett glädjande besked för de många skogsarbetare som känt stor oro och stark olust inför riskerna att återigen tvingas till manuell hantering av bekämpningsmedel. På skogsarbetarhåll upplevs detta av naturliga skäl som en viktig arbetsmiljöfråga.

Svaret ger också klara besked till skogsägare samt tillverkare och försäljare av utrustning om vad de har att rätta sig efter i dessa sammanhang.

Herr talman! Jag är nöjd med svaret.

Överläggningen var härmed avslutad.

Torsdagen den
17 februari 1983

*Om effekterna av
höjda skogsvårds-
avgifter*

8 § Svar på fråga 1982/83:258 om effekterna av höjda skogsvårdsavgifter

Anf. 17 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Börje Stensson har frågat mig dels om regeringen har undersökt vilka effekter på skogsavverkningen de kraftigt höjda skogsvårdsavgifterna har, dels om anledningen till planer på ett avgiftssystem som kommer att ha till följd likviditetsproblem och upplåningsbehov eller överavverkning.

Skogsvårdsavgiften har höjts i flera omgångar under de senare åren efter förslag av de borgerliga regeringarna. Sålunda har avgifterna åren 1980–1983 bestämts till 0,09, 0,3, 0,45 resp. 0,55 % av skogsbruksvärdet. Statens inkomster av avgiften för budgetåren 1980/81–1983/84 har redovisats och beräknats till resp. 16, 55, 228 och 274 milj. kr. Någon nämnvärd förändring av avverkningarnas omfattning har inte skett hittills under perioden.

Börje Stensson säger i anslutning till andra delen av sin fråga att socialdemokraterna har varit positiva till virkesförsörjningsutredningens förslag. Det påståendet stämmer inte helt. I en socialdemokratisk reservation förordades införandet av ett avgifts- och stödsystem. Det system vi nu har för avsikt att förelägga riksdagen förslag om är ett individuellt kontosystem, som inte kommer att tillämpas när det gäller de skogsägare som aktivt sköter sin skog.

Anf. 18 BÖRJE STENSSON (fp):

Herr talman! Jag vill tacka Svante Lundkvist för svaret på min fråga.

Bakgrunden till frågan är de uppgifter om en ny socialdemokratisk skogspolitik som under innevarande riksmöte med växlande styrka och intensitet har förekommit i massmedia.

Jag bor i en bygd där kombinationen jordbruk och skogsbruk är en vanligt förekommande ägande- och brukningsform. Man känner där mycket stark oro och undrar vad den nya socialdemokratiska skogspolitiken egentligen innebär.

När det gäller förslag till skogspolitiska åtgärder i socialiserande riktning synes regeringens förslag och riksdagens beslut forceras fram i en takt som ur demokratisk synpunkt inte är tillfredsställande.

Herr talman! Jag har faktiskt efterlyst en lagrådsremiss i detta sammanhang. Jag har då fått till svar att ärendet ännu inte överlämnats till granskning. Man kan undra vad detta är för ett hemlighetsmakeri. Eller är det kanske så att jordbruksministern och hans medarbetare helt har gått vilse och att man har svårt att hitta rätt igen? Om så är fallet skulle en möjlig väg ut ur vilsenheten vara att man lyssnar på den massiva kritik mot det signalerade förslaget som redovisas på skilda håll.

Förra torsdagen inbjöd man från jordbruksdepartementet till presskonferens med anledning av förslaget. Av skrivningen i pressmeddelandet framgår att lagförslaget just den dagen skulle ha överlämnats till lagrådet. Man uttalar: Obligatoriska skogsbruksplaner, individuella avverkningsskonton för

att stimulera till ökad aktivitet i skogsbruket samt krav på minimiavverkning och skyldighet att gallra ungskog är tre hörnstenar i den remiss som regeringen överlämnar till lagrådet för granskning.

Man använder alltså ordet "överlämnar". Det är således fråga om någonting som håller på att ske. Men det borde ha stått "kommer att överlämnas". Så sent som i går eferlyste jag hos riksdagens upplysningstjänst lagtexten i fråga. Jag fick emellertid till svar att man ännu inte var klar med utformningen av denna.

Jag har försökt att inhämta uppgifter från personer som hört och sett mera än jag beträffande det underlag som regeringsförslaget grundar sig på. Av vad som framkommit kan jag inte förstå annat – det är visserligen bara fråga om hörsägnar, men i alla fall – än att i princip varje skogsägare enligt lagrådsremissen straffas för misskötsel av sin skog, även om han sköter denna enligt skogsstyrelsens alla regler. Skogsbrukaren måste nämligen bevisa sin oskuld. Först sedan han gjort det slipper han straff – om nu myndigheten är av samma uppfattning som skogsbrukaren. Straffet består i att man måste sätta in 2,5 % av skogsbruksvärdet på ett personligt konto. När några år har gått och skogsbrukaren är redo att vidta återväxtåtgärder får han lyfta pengar från detta konto. Inbetalningen gäller beskattade pengar. Det är ofta fråga om en betydande del av inkomsten. Det har jag förstått av de telefonsamtal och personliga kontakter som jag haft.

Jag vänder mig inte mot åtgärder som syftar till att sätta fart på passiva skogsägare. Jag har suttit med i jordbruksutskottet sex sju år, och när frågor av detta slag har diskuterats har nuvarande jordbruksminister Svante Lundkvist ofta medgett, som en avrundning, att de allra flesta skogsägare är kunniga personer som med både kärlek och omsorg sköter sin skog – vår stora gemensamma nationaltillgång.

Får jag fråga: Slipper majoriteten enskilda skogsägare, som under många år har skött sin skog klanderfritt, ansöka om dispens för inbetalning? Om de inte slipper göra detta, är det då troligt att skogsvårdsstyrelsen under några hektiska månader våren 1984 – eller kanske redan hösten 1983 – klarar alla 2000 000 dispenser som kan komma i fråga? Skall man i så fall överge sina nuvarande viktiga och rådgivande uppgifter? Det gäller exempelvis uppföljningen av alla nya skogsbruksplaner och alla skogsvårdsåtgärder som är på gång såsom ett resultat av mittenregeringens tidigare satsningar.

Räknar jordbruksministern med krav på personalförstärkningar från skogsstyrelsens sida för att man skall kunna fullfölja vad som påbörjats?

Anf. 19 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Jag är den förste att beklaga att så många rykten har spritts om vad vi skulle komma att föreslå att vi tvingades till en presskonferens innan vi var klara med en remiss till lagrådet. Vi ville nämligen redogöra för huvuddragen i vårt förslag. Lagrådsremissen kommer att vara färdig nu i dagarna.

Den ryktesspridning som har förekommit har bl. a. gått ut på att vi skulle så att säga drabba de aktiva skogsägarna med de aktuella åtgärderna. Låt mig

Torsdagen den
17 februari 1983

*Om effekterna av
höjda skogsvårds-
avgifter*

då som en redovisning för motiven först och främst få säga att jag föreställer mig att vi är tämligen ense om att vi, för att klara oss ur de ekonomiska problem som landet har, måste utnyttja våra produktiva resurser. Skogsnäringens betydelse, det faktum att det finns 300 000 anställda inom näringen i det här landet samt den roll som näringen spelar, inte minst regionalpolitiskt – den svarar också för 20 % av våra exportinkomster – belyser ju det angelägna i att näringen fungerar.

Den borgerliga regeringen konstaterade redan 1981 i en proposition att vi 1979–1980 förlorade 4–6 miljarder i exportinkomster därför att skogsråvaran inte kom fram. Och man sade att krafttag måste tas för att maximera utbytet av skogen. Man tillsatte en virkesförsörjningsutredning, som skulle se på frågan. Men man följde inte upp utredningsförslaget med de kraftfulla åtgärder som skulle ha varit motiverade.

Jag har överlagt både med skogsägarrörelsens folk och med LRF i de här frågorna. Alla säger sig vara överens med mig om att vi inte har råd med passiva skogsägare. Och alla säger sig vara överens med mig om att skogsbruket måste stå för sina egna kostnader och att det kan vara bra att hitta ett sätt att skapa garantier för att den enskilde skogsägaren har ekonomi att klara de uppgifter som skogsvårdslagen förelägger honom.

Man har avvisat den från vår sida ursprungligen tänkta höjningen av skogsvårdsavgiften, som därvid skulle kopplats till utbetalning av statliga bidrag. Man har sagt att det kan komma att drabba den aktive i stället för den passive.

Då har vi sagt: Låt oss i stället ta fram ett individuellt kontosystem – dvs. låt pengarna stanna på gården i stället för att slussa dem över statskassan – och lägga upp systemet så att det innebär att den som sköter sin skog kontinuerligt och på ett riktigt sätt inte behöver göra några insättningar.

Så är det upplagt.

Anf. 20 BÖRJE STENSSON (fp):

Herr talman! Jag tackar för de kompletterande uppgifterna. Men jag vidhåller att de frågor som jag har ändå synes vara obesvarade för många. Det gäller de tankegångar som måste ha funnits och som är botten i frågeställningarna.

När söker man dispens? Måste alla söka dispens? Vem kan avgöra för vilka marker dispensgivningen inte skall krävas?

Med de här tankegångarna finns det stor risk för byråkrati. Jag kan inte förstå annat än att de förslag som har cirkulerat innebär att någon form av dispensgivning måste ske. Hur skall den gå till?

Jag har exempel på fastigheter i min bygd där man uppenbart kan säga att det borde vara fråga om dispensfastigheter. Jag har siffror som jag kunde räkna upp, men jag förstår att jag inte får tid eller tillfälle till det. Dessa fastighetsägare frågar sig: Är min fastighet en dispensfastighet? Och när jag ser siffrorna och läser redogörelsen tycker jag att det måste vara så. Men hur skall det hela i så fall gå till för vederbörande skogsägare och för skogsvårdsstyrelsen, som jag förmodar har att handlägga åtgärderna?

Anf. 21 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Man har rekommenderat mig att i stället för att lägga ett sådant förslag skulle man tillämpa skogsvårdslagen strikt. Det skulle innebära att man fick skicka ut skogsvårdsstyrelsens folk som något av poliser i bygderna för att tillämpa lagen. Jag har menat att man bör undvika byråkrati och den typen av metoder så mycket som möjligt och i stället försöka skapa ett ekonomiskt incitament som skulle vara en stimulans för vederbörande skogsägare att göra den insats som skogsvårdslagen förutsätter.

Det skall vara lönsamt att arbeta och sköta sin skog, medan det måste vara olönsamt att vara passiv och inte sköta skogen så som skogsvårdslagen förutsätter. Det är den principen som det här förslaget bygger på.

Genom detta system begränsar vi säkerligen de många fall som skogsvårdsstyrelsen annars skulle få lov att hantera. När jag talar om många fall vill jag samtidigt gärna medge att många skogsägare – ja, de flesta – sköter sin skog bra. Men tillräckligt många är passiva och ser, i den utveckling som vi nu har, på skogen som en kapitalplacering i stället för en försörjningsmöjlighet som man skall utnyttja kontinuerligt.

Tyvärr löper vi risk att den utvecklingen ökar, och det är alltså den utvecklingen som vi måste motverka. Vi måste få de passiva skogsägarnas medverkan när det gäller att få fram den skog som vi behöver för att skogsindustrin skall kunna ta vara på de arbetstillfällen som den kan ge oss och som är så värdefulla i så många bygder.

Anf. 22 BÖRJE STENSSON (fp):

Herr talman! Jordbruksministern betygade som så många gånger tidigare att de flesta skogsägare sköter sig. Innebär då detta att de flesta kan fortsätta att sköta sin skog som de har gjort förut enligt de skogsbruksplaner som många av dem har? Det finns f. ö. nu ett större antal skogsbruksplaner som ligger på hög i skogsvårdsstyrelserna i och för godkännande. Behöver alla dessa skogsägare inte befara att vara tvungna att fylla i blanketter för dispens för fortsatt brukande av sin skog som förut? Slipper de dispensförfarandet och kan de bortse från risker av det slag som nämnts, exempelvis risken att, som när det gäller den här skogsägaren som jag har anteckningar om, vara tvungen betala in 27 500 kr., 2,5 % av skogsbruksvärdet, trots att han avverkat mycket hårt och har en fin skogsbruksplan som han följer?

Anf. 23 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Det finns som jag så ofta framhållit ingen anledning varför de aktiva skogsägarna skulle på något sätt behöva komma i beråd till följd av det här systemet. Hela tiden är det fråga om att öka aktiviteten i skogen. Det är fråga om att få med de passiva. De aktiva, de som sköter skogen som skogsvårdslagen förutsätter, behöver inte betala in pengar till systemet.

Så kommer det som tycks vara den stora frågan för alla som just nu diskuterar problemet. Vi befinner oss i en samhällsekonomisk situation, där vi begär att löntagarna skall vara beredda att avstå från löneförbättringar och

Nr 84

Torsdagen den
17 februari 1983

*Om effekterna av
höjda skogsvårds-
avgifter*

t. o. m. godta reallönesänkningar, och vi är medvetna om de bekymmer som vi har att dras med. Då är jag förvånad om man gör det till en stor uppoffring för de aktiva skogsägarna att göra en anmälan till skogsvårdsstyrelsen om hur de har avverkat för att därigenom slippa vara med och betala till det här systemet.

I samhällssolidaritetens namn, och med hänsyn tagen till vad i varje fall jag har upplevt när jag har talat med representanter för de aktiva skogsägarna, tror jag att också de tycker att vi inte har råd med passiva skogsägare. Nog borde man orka bidra med den lilla detaljen att göra denna anmälan för att icke behöva betala in pengar till det här systemet. Detta kan absolut inte vara den springande punkten.

Anf. 24 BÖRJE STENSSON (fp):

Herr talman! Svante Lundkvist talar om att varje skogsägare, ca 240 000 privatskogsägare, ändå skall göra en anmälan där vederbörande beskriver sin situation, varvid det hela förmodligen skall verifieras av skogsvårdsstyrelsens konsulenter i de olika områdena. Just denna anmälan är då vad man annars brukar kalla dispens från att betala in vad jag i det här fallet vill kalla straffavgift. Det skulle alltså räcka med en enkel anmälan om situationen. Har man en skogsbruksplan torde det också vara tämligen enkelt. Om jag har fattat jordbruksministerns svar rätt – nu är inte jag skogsägare – bör det vara överkomligt att skicka in en anmälan, men den stora frågan har ju varit dispensförfarandet. Då upplevs det hela som en ganska stor sak. Enligt jordbruksministern skall det tydligen räcka med en enkel anmälan, förmodligen på en speciell blankett.

Anf. 25 Jordbruksminister SVANTE LUNDKVIST:

Herr talman! Börje Stensson talar om 240 000 skogsägare. Jag kan väl säga att vi i syfte att begränsa administrationen har sagt oss att det bör fastställas en nedre gräns för den areal som skall beröras. Vi undantar areal under 10 ha. Därigenom bortfaller 90 000 små skogsbruksfastigheter. Det begränsar alltså antalet i hög grad. Det faller inte bort mer än kanske någon miljon skogskubikmeter den vägen. Vi tycker att det skulle vara fel att försöka påverka framtagandet av den miljonen genom att anlita en så pass stor del av administrationen som det skulle innebära att kolla de 90 000 för att få fram denna virkesmängd.

När det sedan gäller hur själva systemet skall fungera måste vi göra jämförelsen med vad det skulle krävas för insatser från skogsvårdsstyrelsernas sida om vi skulle använda den andra metod som har rekommenderats mig, nämligen att tillämpa lagen strikt. Det förutsätter också att skogsvårdsstyrelserna inte bara engagerar sig i att kolla hur tillståndet är på resp. skogsfastigheter utan också måste ingripa. Jag föreställer mig att det skulle bli en betydligt både omständligare och mindre tilltalande metod.

Överläggningen var härmed avslutad.

Torsdagen den
17 februari 1983

Om Linnés Hammarby

Anf. 26 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Herr talman! Oswald Söderqvist har frågat mig vilken uppfattning regeringen har om värdet av Linnés Hammarby som kulturminnesmärke och om den planerade avverkningen av ett närliggande skogsområde är ägnad att förhöja detta värde.

Linnés Hammarby liksom angränsande skogsområde ägs och förvaltas av universitetet i Uppsala. Regeringens uppfattning om Hammarbys värde framgår av att byggnaderna samt parken och trädgården tagits upp i förteckningen över statliga byggnadsminnesmärken. Regeringen har också den 24 juni 1982 anvisat 300 000 kr. för restaurering av föremålsbeståndet vid Hammarby. Genom att parken och trädgården finns med i förteckningen över statliga byggnadsminnesmärken är de skyddade mot större förändringar och ingrepp. Det intilliggande skogsområdet omfattas däremot inte av detta skydd.

Beträffande den planerade skogsavverkningen har jag inhämtat följande. Marken ägs av universitetet i Uppsala, som sålt avverkningsrätten till Holmens Bruk hösten 1981. I juni 1981 anmälde universitetet till skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län att slutavverkning planerades av skog intill Linnés Hammarby. Skogsvårdsstyrelsen anmälde enligt gällande bestämmelser ärendet till länsstyrelsen, som med hänsyn till det känsliga läget kontaktade naturvårdsintendenten i Uppsala kommun, Linnésällskapet och Linnéstiftelsen. Vid den besiktning som i augusti 1981 ägde rum på platsen kom man överens om vissa justeringar i avverkningen, vilka skulle garantera bevarandet av miljön närmast Linnés Hammarby.

Inför avverkningen, som planerats äga rum i början av februari 1983, har en debatt uppstått. I samband härmed har länsmuseumchefen kontaktat riksantikvarieämbetet, som efter besiktning på platsen påpekat det angelägna i allmän försiktighet vid avverkningen.

Efter vad jag har inhämtat har rektorsämbetet låtit särskild expertis utreda de biologiska förutsättningarna för landskapsvården kring Linnés Hammarby. Den tillkallade experten har nu svarat att han anser att biologiska synpunkter ej kan tillgodoses på annat och bättre sätt än genom den planerade avverkningen efter vissa justeringar.

Frågan om skogsavverkningen och därmed sammanhängande skyddsåtgärder har bevakats av samtliga ansvariga. Jag anser att en avverkning av skogsområdet inte påverkar det värde Linnés Hammarby har ur kulturminnessynpunkt.

Anf. 27 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Jag tackar kulturministern för svaret på min fråga.

Linnés Hammarby är faktiskt en viktig plats, och den torde tyvärr vara mer uppmärksamman internationellt än nationellt. Det är ett minnesmärke som har hög besöksfrekvens med mycket stort internationellt inslag. Det rör sig om kanske 10 000 per år, och under jubileumsåret för ett par år sedan var

man uppe i flera gånger det besöksantalet.

Med det stora attraktionsvärde som anläggningen har och det stora internationella intresse den rörer, bör naturligtvis också tas i beaktande att den skall skötas på ett bra sätt.

Det är riktigt, som kulturministern säger, att det har tagits upp som byggnadsminnesmärke. Byggnadsstyrelsen ansvarar för byggnaderna och har väl skött dem på sådant sätt att de inte tagit skada – man har sett till att de har hållits i stånd. Det har varit sämre med omgivningarna – jag tänker då närmast på trädgården och parken, som fått alldeles för litet vård och som i stor utsträckning fått – det måste man säga – förfalla.

Det är bra att regeringen förra året anslag 300 000 kr. – jag har tagit reda på detta tidigare – för att avhjälpa de värsta av de tidigare försummelserna. Det var i sista minuten. I fråga om inventarier och annat, som byggnadsstyrelsen naturligtvis inte intresserar sig för, var läget katastrofalt. Detta gällde naturligtvis ännu mera omgivningen.

Man kan alltså konstatera att underhållet skörts dåligt och att tidigare anslag över universitetets budget har pendlat omkring betydligt lägre belopp än de 300 000 kr. som nu anvisats särskilt. 1980/81 var det 121 000 kr., 1981/82 var det 151 000 kr., 1982/83 var det 140 000 kr. i universitetets budget. Det har alltså inte på långt när räckt till.

Efter kulturministerns deklaration – jag hade inte väntat mig någonting annat – att regeringen anser att detta är viktigt skulle jag gärna som en följdfråga vilja fråga kulturministern hur det blir i fortsättningen. Är man beredd att spä på det här extra anslaget och hålla underhållet uppe när det gäller inventarier, kläder, möbler, osv., och även sätta parken – jag talar då inte om skogen – och trädgårdsanläggningen i stånd? Detta är ett viktigt spörsmål.

Skogen är faktiskt en andrahandsfråga, som naturligtvis har stötts och blötts och där det har förekommit mycken opinionbildning från länsantikvarie, riksantikvarie, naturvårdsenheter, m. fl. På den punkten finns det kanske nu inte någon annan lösning än den föreslagna, och det beror väl på gamla synder. Hade man haft mera resurser tidigare hade man kanske kunnat sköta skogen på ett mera föredömligt sätt och inte behövt ställas inför faktum att den nu är så dålig att det nu inte går att restaurera den.

Anf. 28 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Herr talman! Jag noterar att Oswald Söderqvist och jag har samma höga uppskattning av Linnés Hammarby och dess förtjänster, både som kulturhistoriskt minnesmärke och som turistisk sevärdhet.

Oswald Söderqvist frågar om regeringen är beredd att satsa på fortsatt underhåll. Av den redovisning jag gav framgår att regeringen genom sitt ställningstagande markerat sin respekt för värdet av detta minnesmärke. Vi är självfallet beredda att mycket noga pröva möjligheterna att lämna ett sådant stöd att Linnés Hammarby kan fortsätta att vara den sevärdhet som det i dag är.

Anf. 29 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Det gläder mig att kulturministern intar den här ståndpunkten och att vi alltså i fortsättningen kan förvänta oss att man uppmärksammar det här bättre än vad som har skett under tidigare år. Det är i de stora sammanhangen närmast försumbara belopp det rör sig om, men det är viktigt för Sverige som kulturnation att man håller en sådan här anläggning i skick. Både kulturministern och jag har konstaterat att den är föremål för ett stort internationellt intresse, och det är viktigt att vi följer upp och vårdar sådana anläggningar på ett bättre sätt än vad som har skett tidigare med Linnés Hammarby.

Överläggningen var härmed avslutad.

Nr 84

Torsdagen den
17 februari 1983

*Meddelande om
frågor*

10 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 16 februari

1982/83:280 av *Kersin Anér* (fp) till statsrådet Bengt Göransson om statsbidraget till fristående skolor:

Den 8 december 1982 bestämde riksdagen i stor enighet att fristående skolor skulle kunna få statsbidrag i fortsättningen om de uppfyllde vissa villkor. Detta beslut skulle träda i kraft den 1 juli 1983.

I årets budgetproposition föreslår regeringen dock att ikraftträdandet av det nya bidragssystemet skall skjutas upp ett år. Resultatet kan bli att t. ex. Waldorfskolor måste läggas ner, vilket i sin tur innebär ökade kostnader för staten men framför allt att skolor med väl fungerande undervisning och föräldrasamverkan försvinner.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag ställa följande fråga till statsrådet Göransson:

Vilken är anledningen till dröjsmålet med att införa det nya bidragssystemet?

1982/83:281 av *Anita Bråkenhielm* (m) till försvarsministern om beredskapssynpunkter på fjärrvärmeanläggningar:

Ett stort antal kommuner är f. n. i färd med att projektera och bygga fjärrvärmeanläggningar.

Avser försvarsministern föreslå sådan ändring i lagstiftningen om kommunal beredskap att inte utomordentligt sårbara värmesystem, utan hänsyn till beredskapssynpunkter, i stor skala kan införas i vårt kalla land?

den 17 februari

1982/83:282 av *Anders Björck* (m) till statsrådet Bengt Göransson om massmediekommitténs sekretariat:

Större delen av dem som ingår i massmediekommitténs sekretariat har i dagarna lämnat sina platser. Anledningen är bl. a. att statssekreteraren i utbildningsdepartementet har meddelat att han önskar en politisk styrning av sekretariatet.

Med anledning av det inträffade vill jag ställa följande två frågor:

1. Ställer sig statsrådet Göransson bakom statssekreterarens önskemål om en politisering?

2. Om inte, är statsrådet Göransson beredd att lämna garantier för att en politisering av sekretariatet inte kommer att tillåtas äga rum?

1982/83:283 av *Ivar Virgin* (m) till försvarsministern om compensationen för inkomstbortfall vid repetitionstjänstgöring:

Vid repetitionstjänstgöring inom försvaret utgår en dagpenning med belopp motsvarande sjukpenningen, för att kompensera det inkomstbortfall den enskilde och hans familj utsätts för.

I de familjer där fadern lämnat sin anställning och tagit vårdansvaret för barnen kommer hans sjukpenning inom kort att minskas till ett lågt belopp.

Om en sådan familj väljer att även vid mannens repetitionstjänstgöring vårda barnen i hemmet och modern då övertar vårdansvaret, utgår för mannen en dagpenning på 40 kr./dag medan hustrun i de flesta fall inte får någon ersättning alls.

Familjen kommer under tjänstgöringstiden inte att kunna klara sina nödvändiga utgifter.

Kommer försvarsministern att verka för att detta missförhållande snabbt rättas till och att dessa familjer t. ex. får den sjukpenning som hustruns inkomster berättigar till?

1982/83:284 av *Eva Hjelmström* (vpk) till utrikesministern om de mänskliga rättigheterna i Pakistan:

En svensk medborgare har nyligen fängslats i Pakistan. Pakistan tillhör de länder där alla demokratiska rättigheter sätts åt sidan – ett land där alla de som opponerar sig mot regeringen underkastas omänsklig behandling, mördas och torteras. Amnesty International har vid ett flertal tillfällen pekat inte bara på förtrycket utan också på de summariska och orättvisande rättegångarna.

Jag vill mot denna bakgrund fråga utrikesministern:

Vilka åtgärder avser regeringen att vidta med anledning av terrorn i Pakistan och vilka åtgärder vidtar den svenska regeringen på det internationella planet för att söka bevaka de mänskliga rättigheterna i Pakistan?

1982/83:285 av *Claes Elmstedt* (c) till kommunikationsministern om ytterligare medel till vägprojekt i Blekinge län:

Nr 84

Torsdagen den
17 februari 1983

*Meddelande om
frågor*

När arbetsmarknadsläget är besvärligt och beredskapsmedel därför måste anvisas är det väl känt att vägbyggen tillhör de objekt som bedöms lämpliga att ge pengar till. Arbetsmarknaden i Blekinge är som bekant ytterst besvärlig. Den förra regeringen anvisade medel så att några stora vägprojekt i länet kom i gång.

Sålunda håller väg 29 på att byggas om, men en tredje etapp återstår. Vidare är en ny sträckning av E 66:an, Vedeby-Rosenholm, påbörjad, och här är det också viktigt att en fortsättning av en andra etapp kan ske. Med tanke på detta och på den höga arbetslösheten i länet är det angeläget att ytterligare medel ställs till förfogande.

Är kommunikationsministern beredd att medverka till att ytterligare medel ställs till förfogande, så att arbetslösheten i Blekinge kan begränsas och ovan nämnda vägprojekt kan komma till utförande?

1982/83:286 av *Karin Ahrland* (fp) till statsrådet Gertrud Sigurdsen om etableringen av privatläkarmottagningar:

Enligt uppgift i Dagens Nyheter den 17 februari 1983 anser statsrådet Sigurdsen att det inte är samhällssolidariskt att lägga en ny akutmottagning i Stockholms city. Statsrådet hänvisade samtidigt till att det inte finns "några regler eller lagar som kan stoppa den här obalansen" men meddelade också att socialdepartementet som bäst håller på att "studera problemet".

Avser statsrådet att stoppa ytterligare etablering av privatläkarmottagningar?

Anser statsrådet att ett sådant beslut skulle ge större möjlighet för alla medborgare att få tillgång till god sjukvård?

11 § Kammarén åtskildes kl. 14.49.

In fidem

BERTIL BJÖRNSSON

/Solveig Gemert